تر حج وروسته

به ژوند څنګه تیروو ؟

Download from:aghalibrary.cm

تألف
مولانا محمد رفيع عثماني

ژباړه
نوید احمد

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم: تر حج وروسته به ژوند څنګه تېروو؟

تألف: مولانا مفتي محمد رفيع عثماني مد ظله

ژباړه: نويد احمد

کتنپلاوی: قاري مطيع الله ذهين

ترتيب: محمد نبي سلطاني

د چاپ کال: محرم الحرام، ۱۴۳۳، هجري قمري

د چاپ شمېر: ۱۰۰۰

اړيکي: ۰۷۰۰۳۲۱۴۷۹ او ۰۷۰۰۹۰۶۱۶۲

برېښنا ليک: naveed.ahmad.afg@gmail.com

ناشر: احمد شاهي کتب خانه

ددې کتاب د چاپ حقوق د خپرونکي سره خوندي دي!

د تعليم الاسلام ويب پاڼې د همکارانو له خوا پر ليکه کيږي:

www.taleemulislam-radio.com

شماره	سرليک	مخ
١	تقريظ	١
٢	مسنونه خطبه	٢
٣	سريزه	٢
٤	د حج د ګټو د لاس ته راوړولو لپاره بيت الله ته حاضري ضروري ده	٣
٥	د عبادتونو اغېزې	٣
٦	د حج ګټې يوائې په اوربدولو سره نه معلومېږي	۴
٧	يو مثال	۶
٨	د بيت الله د حج حيرانونکي اغېزې	۶
٩	ساده ګې مګر...	٧
١٠	حيرانونکې مقناطيسيت	٧
١١	ګټه د تقوا او اخلاص په اندازه ده	٨
١٢	هره پلا نوې ګټه	٨
١٣	د حج د قبلېدو نخښې	٩
١٤	لومړۍ نخښه	٩
١٥	دوهمه نخښه	١٠
١٦	دريمه نخښه	١٠
١٧	هيڅ د مايوسۍ خبره نه ده	١١
١٨	د الله تعالي د ولي کېدو اسانه لار	١١
١٩	د حج د قبلېدو مطلب	١٢
٢٠	د شکر کولو ګټې	١٢
٢١	ګناه د خوند شی نه ده	١٣
٢٢	د ګناه د خوند مثال	١۴
٢٣	انسان د خپل ماحول څخه متاثره کيږي	١۴
٢۴	د حج اثرات په اصل کې د تقوا کيفيت دئ	١۵
٢۵	تقوا څنګه وکړو؟	١۶

۲۶	د قران مجيد ځانګړی اسلوب	۱۷
۲۷	د تقوا د اختيارولو طريقه: د الله د دوستانو سره ناسته	۱۷
۲۸	يوه قيصه	۱۸
۲۹	د الله تعالی دوستان به د قيامت تر ورځي پوري وي	۲۰
۳۰	پر صراط مستقيم يې د الله جل جلاله د دوستانو حواله ورکړې ده	۲۱
۳۱	انعام والا خلک	۲۱
۳۲	د الله تعالی د دوستانو سره د اوسيدو ځانګړې ګټه	۲۲
۳۳	د الله تعالی د دوستانو سره په اوسېدو کي د حج د اثراتو ساتنه	۲۳
۳٤	د څه ډول خلکو مجلس بايد اختيار کړو؟	۲۴
۳۵	دوهمه طريقه: د تبليغي جماعت سره وخت لګول	۲۴
۳۶	په تبليغ کي د نورو حدودو ساتنه ضروري ده	۲۵
۳۷	د حضرت والد صاحب رحمة الله عليه واقعه	۲۵
۳۸	ورځني کارونه	۲۷
۳۹	په هر حال کي دوه کارونه	۲۹
۴۰	د حرام مال څخه په پوره ډول ځان ساتل ضروري	۲۹

تقریظ

بسم الله الرحمن الرحیم

ان الحمد لله نحمده ونصلي على رسوله الكريم و على آل واصحابه حماة الدين المتين وعلى كل تابعهم باحسان الى يوم الدين، امابعد:

درنو لوستونکو! څرګنده ده چې د ګټې لپاره یوازنی هغه رښتنې لاره ده کومه چې د الله جل جلاله او دده جل جلاله استازي د بشریت ستر کاروان ته ښودلې ده او دا هم جوته ده چې هرڅوک چې دغه لاره تعقیب کړې ده، پکښې ستري ګټې يې تر لاسه کړي دي.

دا چې په دغه سلسله کې زما خوږ دوست محترم نوید احمد صاحب د یوه لوی عالم مفتئ محمد رفیع عثماني مدظله یوه رساله په ډېره خوږه ژبه ترجمه کړې ده، الحمد لله په ډېر ښه معیار ده، الله جل جلاله دې اجر ورکړي او الله جل جلاله دې يې د ټولنې د استفادې وړ وګرځوي.

العبد الافقر

مولوي عبدالهادي حماد

د اشرفې مدرسې ناظم

کندهار افغانستان

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

مسنونه خطبه

اَلْحَمْدَ لِلّٰهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنؤْمِنُ بِهِ وَنَتَوَكَلُ عَلَيْهِ وَنَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللّٰهُ فَلاَ مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضْلِلْهُ فَلاَ هَا دى لَهُ وَنَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَنَشْهَدُ أَنَّ سَيِدنَا وَ سَنَدَنَا وَ مَوْلاَنَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَ عَلَى الِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِين. أَمَّا بَعْدُ:

فَاَعُوْذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَكُونُواْ مَعَ ٱلصَّـٰدِقِينَ

﴿١١٩﴾ د توبې سورت ۱۱۹. ايات

سريزه

محترمو مشرانو او ګرانو ورڼو! نن په دې غونډه کې هغه وروڼه او خويندې ګډون لري چې اوس يې تازه حرمينو (مکې او مدينې) ته حاضرې ورکړې ده او بېرته راغلي دي. حج يو داسې حيرانونکې دولت دئ چې د ټولو عباداتو څخه ځانته يو بېل مقام لري.

د حج د ګټو د لاس ته راوړولو لپاره بيت الله ته حاضري ضروري ده

په اسلام کې ټول عبادتونه د لوړ شان دي او يو د بل څخه لوړوالى لري. د لمانځه، زکات، روژې او همدارنګه د نورو عبادتونو جلا جلا برکتونه او انوار وي چې د دنيا او آخرت پر ژوند باندي د هغو ډېر ژور اثرات لويږي. او په دې عبادتونو کې د يوه عبادت په کولو سره د بل عبادت ضرورت نه پوره کيږي. که څوک دا وغواړي چې په لمانځه کولو سره دې د روژې اړتيا هم پوره سي نو دا سي نه سي کېدلاى. همدارنګه که د چا دا خوښه وي چې په زکات ورکولو سره دې د لمانځه فريضه هم اداء سي نو دا هم نه سي کېدلاى.

همدا ډول د حج ګټې هم د نورو عباداتو په کولو سره لاس ته نه راځي بلکې د حج د ګټو د لاس ته راوړولو لپاره دا ضروروي ده تر څو و بيت الله شريفي ته ولاړ سو.

د عبادتونو اغېزې

د هر عبادت يوه جلا ګټه او اثر وي چې د هغه اغېزه د انسان پر زړه او دماغ او د هغه پر اعمالو او اخلاقو لويږي. په قرانکريم کې د لمانځه يوه مهمه ګټه دا بيان سوې ده چې لمونځ څوک د فحش او بدو کارونو څخه راګرځوي لکه څنګه چې الله تعالي فرمايي:

إِنَّ ٱلصَّلَوٰةَ تَنۡهَىٰ عَنِ ٱلۡفَحۡشَآءِ وَٱلۡمُنكَرِۗ. (سورة عنكبوت ايات ٤٥)

ژباړه: بېله شکه لمونځ د بې حيايي او بدو کارونو څخه څوک راګرځوي.

د روژې دا ګټه بيان سوې ده چې په روژه نيولو سره په انسان کې د تقوا صفت پيدا کيږي لکه څنګه چې الله جل جلاله فرمايي:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُتِبَ عَلَيۡكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾ (سورت بقر، ايات ١٨٣)

ژباړه: ای مؤمنانو! پر تاسو روژه فرض کړل سوې ده لکه څنګه چې ستاسو څخه پر مخکنيو خلکو باندي فرض کړل سوې وه ترڅو په تاسو کي تقوا پيدا سي. يعني د روژې اثر دادئ چې هغه په انسان کي تقوا پيدا کوي او د انسان په زړه کي دا احساس پيدا کيږي چې الله تعالي ماويني. د زکات دا ګټه ذکر سوې ده چې په دې سره مال پاکيږي او په مال کي برکت پيدا کيږي او بله دا چې د غريبانو او مسکينانو ضرورتونه په پوره کيږي.

د حج ګټې يواځې په اورېدولو سره نه معلومېږي

د حج د اغېزو او ګټو په اړه قران مجيد بالکل جلا طريقه غوره کړې ده. هغه دا چې د حج ګټې يې ښکاره نه دي بيان کړي بلکې تر هر څه د مخه يې وحضرت ابراهيم عليه السلام ته چې د حج د اعلان کوم حکم کړئ وو هغه يې داسي ذکر کړی دئ:

وَأَذِّن فِي ٱلنَّاسِ بِٱلْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالاً وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِن كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ﴿٢٧﴾ . (سورت حج ايات ٢٧)

ژباړه: او په خلکو کې د حج (د اداء کولو لپاره) بږغ وکړه چې (تا ته حاجيان) راسي پياده او (سپاره) پر هر ډنګر اوښ باندې د هرې ليرې (ژورې) لارې څخه.

په دې مبارک ايات کې يې د حج د حکم تر اعلانولو وروسته لومړی دا زېری ووايه چې خلک حج ته راځي! حتی د دومره ليري سفره څخه به هم راځي چې اوښان به په ډېر تنګ سره ډنګر او کمزوري سي او بيا يې د دوئ د راتګ د ګټو په اړه داسي وفرمايل:

لِّيَشْهَدُواْ مَنَٰفِعَ لَهُمْ ﴿٢٨﴾ . (سورت حج ايات ٢٨)

ژباړه: تر څو دوئ د خپلو ګټو په خپله ليدنه وکړي.

وګورئ! د لمانځه، روژې، زکات او نورو عبادتونو ګټې يې بيان کړې مګر د حج د ګټو د بيانولو پر ځاى يې داسي وفرمايل چي دوئ بايد خپله حج ته راسي او په خپلو سترګو د حج ګټې ووينې. ددې وجه داده چي د حج ګټې داسي دي چي که يې څوک بيانوي نو اورېدونکى نه په پوهيږي. ګويا ددغو ګټو په ويلو او اورېدولو څوک پوهيږي نه بلکې ددغو ګټو اړيکې د تجربې او ليدو سره دي.

مثال

ددې مثال داسي وبولئ، لکه ستاسو څخه چي يو څوک پوښتنه وکړي چي ام وڅه ته ويل کيږي؟ که ته دا جواب ورکړې چي دا يوه مېوه ده چي د ګرمۍ په موسم کي راځي او په شکل کي ام تر خټکي هم کوچنى دئ او يو څه اوږد هم دئ. ددې په اورېدو به هغه درته ووايې چي بادرنګ هم تر خټکي کوچني وي او هم اوږده وي. ته به ورته وايې چي هغه يو څه اوږد هم وي او ژړ رنګ هم لري. هغه به درته ووايې چي دا خو د سيبو په ډول دئ. ته به ورته وايې چي يا وروره! سرېبره پوست لري، هغه پوست ايسته کيږي او دننه نرم دئ او په پاى کي يې مندکه (دانه) ده. نو هغه به درته وايې چي املي (يو ډول تروه مېوه ده) هم همدا ډول وي. مطلب دا چي ته د ام هر څومره نخښې ورته ووايې په دې سره هغه د امو په حقيقت نه سي پوهېدلاى او نه دا معلوميږي چي د امو خوند څنګه دئ؟ مګر که ته ده ته يو دانه ام ورکړې چي دا وخوره، نو په دې سره هغه د امو په حقيقت بنه پوهېدلاى سي او نور هيڅ خبرو ته اړتيا نه پيدا کيږي.

د بیت الله د حج حیرانونکي اغېزې

د حج په اړه قران مجید همدغه تګ لاره غوره کړې ده او ګواکي داسې یې فرمایلي دئ چې که تاسو ته د حج ګټې بیان سي، نو تاسي یې نه سی درک کولای. هو! که پخپله حج ته ولاړسی نو بیا درته معلومیږي چې د حج ګټې کومي دئ؟

ستاسو زړه به شاهدي اداء کوي چې په ما کي انقلاب (بدلون) را روان دئ. ستا په کړووړو کي به بدلون راځي، ستا فکر بدلیږي، ستاسو جذبات بدلیږي، او دا به وایې چې دلته په راتلو سره زه بدل سوئ یم او حج ته په تللو سره دا احساسوي چې زه اوس هغه څوک نه یم چې په خپل وطن کي وم او زه اوس بل ډول یم. دا او ورته نور ټولي د بیت الله شریفي د حج حیرانونکي ګټې دي.

ساده کې مګر...

حال دا چې بیت الله شریفه یو ساده تعمیر دئ. په ظاهري لحاظ په کعبه شریفه کي د ښایست او د تعمیراتي فن شاهکاري نه معلومیږي. صرف د تورو ډبرو یوه داسي خونه ده چې کلکین لا هم پکښي نسته، یوه دروازه لري چې پر هغې هم پرده زړیږي. مګر سترګي دي چې دد ې خوني په لیدو نه ستړي کیږي، نه په مړیږي او نه هم ایسته کېدل غواړي. او په وار وار کتو سربېره بیا هم زړه نه په مړیږي.

حیرانونکی مقناطیسیت

پـه نـړۍ کـې خـورا ډېر حیرانـونکي تعمیـرات سـته چې اووه حیرانـونکي تعمیـرات پکښـي مشـهور دي (لکـه تـاج محـل، د چـین د دېـوال، د مصـر اهرامونـه او ځنـي نـور...) او اوس خـو نـړۍ د عجایبـا تو څخـه ډکـه ده مګـر د هغـو ټولـو دا حـال دئ چې ویـوه ډېـر ښایسـته منظرې او ډېـر ښـکلي تعمیـر تـه پـه یـو واره، دوه واره، درې واره، لـږ تـر لـږه پـه پـنځلس واره کتـو سـره زړه مړیـږي. حتـی چـې آخـر د چـا زړه نـه غـواړي چـې نـور دې ودې ښـکلي تعمیر او منظرې ته وګوري.

مګـر ددې تـورو تـورو ډېـرو پـه خونـه کـې یـو عجبـه شـانته کشـش دئ چـې سترګي خپلي خوا تـه کشـوي! د انسـان څخـه زړه داسـي وړي چـي و کـور تـه پـر راتلـو سربېره یـې زړه هملتـه وي. او چـا تـه داسـي معلومېږي چـي خپلـه خو راغلی یم مګر زړه مي هم هلته پر ایښی دئ.

ګټه د تقوا او اخلاص په اندازه ده

نـو پـر همـدې اسـاس یـې د حـج د ګټـو پـر ځـای داسـي فرمـایلي دئ: (چـي دوئ پــه خپلــه راسـي او د حــج ګټــي ووینــي). هــر څــوک د خپــل دینــي استعداد سره سم د حج ګټي او اثـرات لیـدلای سي. پـه چـا کـي چـي څـومره ډېـر اخـلاص، تقـوا او جذبـه وي او پـه څـومره احتیـاط چـي دئ حـج کـوي پـه هغه اندازه دئ د حج اغېزې لیدلای سي.

هره پلا نوې ګټه

بله خبره داده چې هر څو واره وحج ته ځي نو هر ځل به نوي ګټې او اغېزېويني او هر كال به وينې چې ګټې ډيرېږي، ځكه د حج د ګټو هيڅ اندازه او پای نسته. هر شخص د خپل ديني استعداد سره سم د حج د ګټو او اغېزو په ليدو سره په خپل ايمان كي تازه ګي پيدا كوي.

د حج د قبلېدو نخښې

زه تاسو ټولو حاضرينو ته ددې مباركي فريضې د اداء كولو مباركي وايم او دعا كوم چې الله تعالي دي ستاسو ټولو حجونه قبول كړي. د حج د قبلېدو نخښې په لاندي ډول دي:

لومړی نخښه

په احاديثو كي د حج د قبلېدو يو نخښه يا علامه دا راغلې ده، چې په جمراتو كي چې شيطانان په كومو ډبرو ويشتل كيږي د هغو په اړه رسول الله ﷺ فرمايلي دي: د چا حج چې قبليږي نو د هغه دغه ډبري پورته كيږي او كومي ډبري چې هلته پاتيږي او پرتې وي دا د هغو خلكو وي چې حج يې نه وي قبول سوئ (١)، نو ځكه علماء كرامو دا مسئله ليكلې ده چې ددې ځای په ډبرو رمي (ويشتل) مه كوئ، ځكه دا د هغو خلكو ډبري دي چې حج يې نه وي قبول سوي.

١: رواه البيهقي

په قران مجيد کي د بيت الله په اړه الله جَلَّ جَلَالُهُ داسي فرمايي:

فِيهِ ءَايَـٰتٌۢ بَيِّنَـٰتٌ ﴿٩٧﴾ . (سورت آل عمران ايات ۹۷)

ژباړه: په هغه کي ښکاره نخښي دي.

نو د حج د ښکاره نخښو څخه يو نخښه دا ده چي د چا حج قبول سوي وي نو د هغه ډېري پورته کېږي.

دوهمه نخښه

د حج د قبلېدو دوهمه نخښه چي مونږ د خپلو بزرګانو څخه اورېدلې ده دا ده چي د حج څخه تر راتلو وروسته د انسان په اعمالو کي ښه والی پيدا سي. د فرايضو او واجباتو په اداء کولو کي چي مخکي څومره پابندي وه، اوس دا کوښښ تر هغه زيات سوئ وي. مخکي چي به د ګناه څخه د ځان ساتولو څومره کوښښ کېدئ اوس تر پخوا دا کوښښ ډېر سوئ وي. که په چا کي تر حج وروسته دغه صفتونه پيدا سوه نو دا دې نخښه ده چي هغه قبول سوئ حج راوړی دئ.

دريمه نخښه

د حج د قبلېدو يوه بله نخښه هم سته، دا هم مونږ د خپلو بزرګانو څخه اورېدلې ده. هغه دا چي هلته د بيا ورتللو شوق ډېر سي، نو ځکه مونږ ته په کار ده چي خپل اعمال وګورو او د خپلو اعمالو څارنه وکړو چي تر حج وروسته زمونږ په اعمالو کي کوم بدلون راغلی دئ؟ د فرايضو او واجباتو په اداء کولو کي چي تر حج مخکي څومره پابندي وه ايا اوس په دې پابندي کي ښه والی راغلی دئ که څنګه؟ د حج څخه مخکي چي

د ګناهونو څخه د ځان د ساتولو کوم کوښښ کېدی ایا اوس په دغه کوښښ کي یو څه ډېروالی راغلی دئ که څنګه؟ که چیري دغه بدلونونه راغلي وي نو بیا دا د قبول سوي حج نخښې دي. الله تعالي دي و موږ ټولو ته داسي حج را نصیب کړي.

هیڅ د مایوسۍ خبره نه ده

مګر که الله ﷻ مه کړه په اعمالو کي ښه والی نه وي پیدا سوئ او د اعمالو هغه حالت وي کوم چي تر حج مخکي وو نو بیا هم هیڅ د مایوسۍ خبره نه ده دا ځکه چي د توبې دروازې خلاصي دي او همدا اوس توبه وکړه نو مخکني ټول ګناهونه دي بخښل کیږي.

د الله ﷻ د ولي کېدو اسانه لار

حکیم الامت مولانا اشرف علي تهانوي رحمة الله علیه به فرمایل چي خلک داسي فکر کوي چي ولي الله جوړېدل خورا مشکل کار دئ ، ددې درجې د پاره د کلونو مجاهدو، کوښښونو او تکلیفو ګاللو ته ضرورت دئ. حال دا چي دا خبره هیڅ صحیح نه ده.

د ولي الله معنی ده د (الله دوست) او د الله دوست کېدل د هرچا په اختیار کي دي ، هر وخت چي وغواړې ولي الله جوړېدلای سې. که اوس ته وغواړې همدا اوس ولي الله جوړېدلای سې. ده به فرمایل چي که په یوه دقیقه کي انسان د الله رب العزت په حضور کي شرمنده سي او د ټولو

ګناهونو څخه توبه وکړي نو د ګناهو څخه به پاک سي، ځکه چي په حديث شريف کي راځي: التائب من الذنب كمن لا ذنب له.
(مشكوة، باب الاستغفار و التوبة، حديث ٢٣٦٣)

ژباړه: د ګناه څخه توبه کونکی د ګناهونو څخه داسي پاکيږي لکه ده چي هيڅ ګناه نه وي کړې.

د حج د قبلېدو مطلب

دلته بايد په يوه خبره ځان پوه کړئ چي هغه يو د حج قبلېدل دي او بل د حج اداء کېدل دي. دواړي خبري جل جلا دي. حج خو هغه وخت اداء کيږي چي ته د حج ټول اعمال د شرعي اصولو سره سم اداء کړې. د حج دوه مهم رکنونه دي ، يو د عرفات درېدل دي که څه هم د يوې دقيقې لپاره وي او دوهم طواف زيارت دئ . پاته نور ځني واجبات، ځني شرايط ، او ځني سنتونه او مستحبات دي (٢).

ځکه نو که د حج رکنونه، فرايض او واجبات د شرعي اصولو سره سم اداء کړئ نو د حج فريضه اداء سوه. مګر که دا حج قبول نه سي نو ثواب يې نسته، نو ځکه د قبول حج مطلب دا دئ چي پر هغه اجر او ثواب سته.

(٢) : بعضي کتابونه د حج فرايض درې ليکي دا ځکه چي احرام شرط دی او په فرايضو کي يې داخلوي نو وقوف عرفات او طواف زيارت د حج ارکان دي او احرام يې شرط دی چي درې سره بيا فرض بلل کيږي. (معلم الحجاج، ص:٩٥ او زبدة المناسک ص: ٧٩)

د شکر کولو ګټې

او کـه تـه تـر حج کولـو وروسـتـه پـه خپلو اعمـالو کې ښـه والـی ووينې، نـو پـر دې بانـدي د الله تعـالي شـكر اداء کـړه. د شـکـر پـه اړه د الله تعـالی وعـده ده چې کـه تـه پـر يـوه نعمت شـکر اداء کـړې نـو مـوږ بـه د غـه نعمت نـور هـم در ډېر کړو لکه څنګه چې الله جَلَّ جَلَالُهُ فرمايي:

لَئِن شَكَرۡتُمۡ لَأَزِيدَنَّكُمۡ ﴿٧﴾ (سورة ابراهيم ايات ٧)

ژبـاړه: کـه چيـري تاسـي شـکر ادا کـړئ نـو خامخـا بـه تاسـي تـه نعمـت در زيات کړم.

نـو لـه دې کبلـه د شـکر ګټـه بـه دا وي چې سـتا پـه اعمـالو کې بـه نـور ښـه والـی راسـي. د نيکـو اعمـالو پـه کولـو کـې نـوره جذبـه هـم پيـدا کيـږي او د ګناهونو څخـه نفرت نـور هـم ډيريـږي. چې هر څومره شکر اداء کـوې پـه هغـه انـدازه بـه هغـه نعمـت ډيريـږي. نېـک اعمـال بـه ډيريـږي او ګناهونـه بـه کميـږي. حتـی يـو وخـت بـه داسـي راسـي چـې عبـادت بـه يـو ډول خونـد درکـوي او د ګنـاهونو څخـه بـه دې سـختـه کرکـه او نفـرت کيـږي. او کـه الله جل جلاه مه کړه يو وخت پـه ګناه اخته هـم سې نو هغه به هم هيڅ خوند نه درکوي.

ګناه د خوند شی نه ده

رښتیا خبره دا ده چې ګناه د خوند شی نه ده. که انسان په روحاني لحاظ روغ وي نو دده به د ګناه څخه همېشه کرکه او نفرت کیږي، ځکه د ګناه کولو تر مخه پرده باندې دا تصور غالبږي چې دا خو د خپل رښتني خالق او مالک نافرماني کوم او د دواړو جهانو د تاجدار او سردار ﷺ امتي هم یم او د هغه مخالفت کوم! دا یو داسې تصور دئ چې بیا ده ته ګناه خوند نه ورکوي.

د ګناه د خوند مثال

که الله جل جلاله مکړه و یو چا ته ګناهونه خوند ورکوي نو دا د روغ بدن نخښه نه ده بلکې د مریضۍ نخښه ده. حکیم الامت مولانا اشرف علي تهانوي رحمة الله علیه ددې ډېر ښه مثال ویلی دئ، فرمایلې چې ګورئ! که جوړ سړی بدن وګروي نو هغه ته هیڅ خوند نه ورکوي مګر که دده په وینه کې د تېزابیت په وجه خارش پیدا سي نو ده ته بدن ګرول څومره ښه خوند ورکوي؟ مشهوره مقوله ده چې:

جو مزه هي کاج مي – نهي هي و راج مي

د خارش مریض ته چې د بدن ګرول څومره خوند ورکوي بل هیڅ شی دومره خوند نه ورکوي، مګر دا خوند د ده د مریضېدو نخښه ده! (دی مریض دئ)، نو ځکه دی ډاکټر ته ځي او خپل علاج کوي او دا ورته وایې چې زما د وینې د خرابۍ له امله چې ما ته د بدن ګرول کوم خوند

راکوي نو همدغه خوند را څخه ایسته کړه. نو همدا ډول که ګناهونه خوند درکوي نو د دې خوند د ختمولو علاج هم ضروري دئ.

انسان د خپل ماحول څخه متاثره کیږي

دا د انسان طبیعت دی چې دئ د خپل ماحول یا شا و خوا څخه متاثره کیږي. د صحابه کرامو ﷢ کیفیت هم دا ډول وو چې یو صحابي د رسول اکرم ﷺ په خدمت کې حاضر سو او عرض وکړی چې: یا رسول الله ﷺ! کله چې موږ ستا په خدمت کې یو نو موږ داسې احساس کوو ګویا موږ جنت او دوږخ په خپلو سترګو وینو مګر کله چې کور ته ولاړ سو او د خپلې بې بې او ماشومانو سره په خبرو اخته سو نو دا خبرې مو هیرې سي. (۳)

د حج اثرات په اصل کې د تقوا کیفیت دئ

تاسو حضراتو حج ته تشریف یو وړئ نو د هغه ځای د ماحول اغېزې پر تاسو پرېوتلې او تر اوسه هغه اثرات پر تاسو پراته دي. مخکې تر دې

(۳): په صحیح مسلم کې ددې اړوند یوه واقعه د حضرت حنظله او حضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنهما په اړه راغلې ده. په دې واقعه کې دا هم دي چې حضرت حنظله ﷛ ته د خپل کیفیت پر بدلېدو باندې د نفاق بېره پیدا سوه چې ددې خبرې یادونه یې حضرت ابوبکر صدیق ﷛ ته وکړه او خپل حالت یې ورته بیان کړئ. دوئ په جواب کې ورته وویل چې د رسول الله ﷺ د مجلس څخه تر را ولاړېدو وروسته زموږ کیفیت هم بدلیږي. دواړه مبارکان د حضور ﷺ په خدمت کې حاضر سول. د رسول الله ﷺ له خوا په اطمنان ورکولو سره د دوئ تسلي وسول. (انظر صحیح مسلم باب فضل دوام الذکر والفکر في امور الاخرة والمراقبة و جواز ترک ذالک في بعض الاوقات والاشتغال بالدنیا. رقم الحدیث: ۲۷۵. ایضاً في جامع الترمذي، رقم الحدیث: ۲۵۱۴، و في مسند احمد بن حنبل ج: ۴، ص: ۳۴۶.)

چې هغه اثرات در څخه پورته سي، د هغه ساتنه خامخا وکړئ. دا اثرات اصلاً د تقوا کیفیت دئ، ددې اثراتو ساتنه ډېره ضروري ده. په قران مجید کې د هغه د ساتني طریقه بیان سوې ده. الله تعالی فرمايي:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَكُونُواْ مَعَ ٱلصَّـٰدِقِينَ

(سورت توبه ايات ۱۱۹)

ژباړه: اې مؤمنانو! د الله ﷻ څخه وبېرېږئ او د رښتني خلکو سره واوسېږئ.

په دې ایت شریف کې لومړی دا ذکر سول چې اې مؤمنانو، د الله ﷻ څخه وبېرېږئ. د الله تعالی څخه د بېرېدو لو معنی دا ده چې د هغه نافرماني مه کوئ او د ګناهونو څخه ځانونه وساتئ.

تقوا څنګه وکړو؟

دلته دا پوښتنه پیدا کیږي، چې زموږ چاپیریال او ماحول د ګناهونو څخه ډک دئ. چې هري خوا ته ځونو د ګناه دعوت او د ګناه ډېرښت دی. سترګي د ګناه څخه را ګرځول آسان کار نه دئ، غوږونه د ګناه څخه را ګرځول آسانه کار نه دئ. یو ځای ساز او موسیقي شروع ده، یو ځای غیبت شروع دئ، یو ځای ښکنځل دي او بل ځای دروغ دي. خپل نس د حرامو څخه ساتل آسانه نه دئ، په ځینو ځایونو کې رشوت، په ځینو ځایونو کي سود او په ځینو ځایونو کي ناجایزه مزدوري یا وظیفه وي. د ځینو کارونو او وظیفو څخه غلا کیږي (تنخوا خو پوره اخلي مګر کار

پوره نه کوي) او داسي نور. لنډه دا چې د تقوا د کولو حکم ډېر لنډ دئ مګر کله چې د عمل ځای راسي نو د ګناهونو څخه ځان ساتل آسانه نه معلومیږي. ګواکي د ټولني حالت داسي دئ چې هر ځای مرداري (نجسي) اوبه ولاړي دي او ته باید په دې اوبو کي تېر سې، مګر خپل بدن، کالي او چپلی به د دغو مردارو اوبو څخه ساتې چې دا یو آسانه کار نه دئ.

د قران مجید ځانګړی اسلوب

د تقوا کولو حکم کونکی رب الارباب (د ټولو پالونکو پالونکی) دئ. زموږ پیدا کونکی او مالک دئ، زموږ په بدن کي د ګناهونو جذبه هم الله پاک جل جلاله پیدا کړیده او هغه زموږ په کمزوریو هم خبر دئ او د دې کمزوریو علاج هم ور ته معلوم دئ. حال دا چې د قران مجید اسلوب داسي دئ چې کله الله تعالی یو داسي حکم صادر کړي چې د هغه په عملي کولو یو څه تکلیف او مشکلات وي نو د دې حکم تر څنګ یو بل حکم هم کوي چې د دې دوهم حکم په عملي کولو سره لومړی حکم ډېر اسانه کیږي.

د تقوا د اختیارولو طریقه...

لومړی طریقه: د الله تعالي د دوستانو سره ناسته ولاړه کول

په مخکني ایت کي چي يې دا حکم وکړئ چي تاسو تقوا اختیار کړئ (د ګناهونو څخه ځان وساتئ) نو تر څنګ يې يو بل حکم هم وکړئ چي په هغه سره عمل کول (تقوا کول) اسانه سول، هغه حکم دا دئ:

وَكُونُواْ مَعَ ٱلصَّـٰدِقِينَ ﴿١١٩﴾ د توبې سورت، ۱۱۹ ایات

ژباړه: او د رښتینو (صادقو) سره واوسیږئ.

یعني د الله تعالی د رښتني دوستانو سره ناسته ولاړه کوئ. د الله تعالی د دوستانو سره تعلق جوړ کړئ، د هغو سره مینه او محبت پیدا کړئ، د هغو لیدو ته ورځئ، د هغو سره ملاقات کوئ، د هغو خبري اورئ او داسي نور. کله چي دا کار وکړئ نو په تاسو کي تقوا په خپله پیدا کیږي. د الله تعالی د دوستانو سره چي څومره ستاسو لیدل کتل ډېر وي په هغه اندازه به د ګناه څخه ځان ساتل ستاسو لپاره آسانه وي (چي اوسې نو په خوی به د هغو سې).

يوه قصه

د الله تعالى د دوستانو سره خپل منزل ته رسېدل دومره په آسانۍ سره طى کيږي چي په لاره کي په راتلونکو مشکلاتو څوک خبريږي لا هم نه، چي کله مشکل راغلى و او کله ولاړئ؟ موږ يو وخت د خپل مرشد حضرت ډاکټر عبدالحى عارفي صاحب رحمة الله عليه په خدمت کي حاضر وو. هلته دا خبره کېده چي د الله تعالى د دوستانو سره په اوسېدو کي څومره ګټي دئ ؟ په دې اړه دوئ يوه قصه راته واورول، دوئ ويل: کوم وخت چي موږ په هندوستان کي اوسېدولو نو موږ يو وار د ګرمۍ په موسم کي د تفريح لپاره مسوؤدې ته تللي وو (مسوؤدې په هندوستان کي يو تفريحي ځاى دئ او دا ځاى نسبت نورو ځايونو ته يخ هم دئ) هلته چي موږ د کوم ملګري سره اوسېدولو هغه يوه ورځ سهار وختي د منظرې لپاره بهر ته وايستولو. پروګرام داسي وو چي نن به ټوله ورځ سيل کوو.

هلته په غره کي يو ځاى داسي راغلى چي د يوه غره او بل غره ترمنځ ډېر ژور غار وو او د دواړو غرو ترمنځ صرف يو فوټ فاصله وه. که په غلطۍ سره د چا پښه د يوه غره څخه پورته سي او د بل غره پر ځاى په دغه ژوره فاصله کي ونښلي نو په زرګونو فوټه ژور ځاى کي به ولوېږي. موږ مخکي ژر ژر روان وو، کله چي دغه ځاى ته رانژدې سو نو کوربه راته وويل چي دلته يو داسي ځاى را روان دئ چي د دوو غرو تر منځ ډېر ژور ځاى دى يو څه احتياط کوئ. کله چي دغه ځاى رانژدې سي نو بيا مو زه خبروم. هغه ځاى راغلى نو ده خبر کړو او موږ پر دغه ځاى په آساني سره

تېر سو ځکه فاصله ډېره نه وه (فاصله د يو فوټ په اندازه وه مګر ډېر ژور وو).

خو په بيرته تلو کي زما په ذهن کي دا انديښنه وه چي ماښام ته نژدې به روانيږو نو په دا تورو شپه کي به پر دې ځاى څنګه تېريږو؟ نو موږ د ماښام پر وخت بيرته را روان سو. په تلو تلو کي مي دغه ملګري (کوربه) ته وويل چي د هغه خطرناکي فاصلې پر ځاى لږ احتياط کوه (ځکه توره شپه ده). ده جواب را کړ چي: صاحب! هغه ځاى خو تېر سو!

نو معلومه سوه چي کله رهبر کامل وي نو دده سره پر څنګ تللو کي ډېر مشکلات نه رامنځ ته کيږي بلکي څوک په خبريږي لا هم نه چي ايا کوم مشکل وو که يا؟ نو قران مجيد هم د تقوا پر لاره د تللو لپاره دا نسخه فرمايلې ده چي د الله تعالى د دوستانو سره اوسيږئ چي د لاري مشکلات مو په خپله ليري کيږي.

د الله تعالى دوستان به د قيامت تر ورځي پوري وي

ځني خلک وايي چي نن سبا د الله دوستان چيري پيدا کيږي؟ زموږ پلار (مفتي اعظم محمد شفيع رحمة الله عليه) به فرمايل: که تاسي په اوس زمانه کي په اولياوو الله پسي ګرځئ نو د شيخ عبد القادر جيلاني، بايزيد بسطامي او مولانا رومي رحمة الله عليهم په څير خلک نه سي پيدا کولاى خو تاسي د دې زمانې اولياء الله خامخا پيدا کولاى سئ.

او الحمد لله هغوئ سته، تر قیامته پوري به وي، ولي؟ په خپله په دې ایت کي يې دلیل دئ. په دې ایت شریف کي الله تعالی د قیامت تر ورځي پوري و راتلونکو انسانانو ته دا حکم کړئ دئ چي تاسي د الله جَلَّ جَلَالُهُ د دوستانو سره واوسېږئ. که چیري د الله تعالی دوستان نه وي نو بیا خو د هغو سره اوسېدل ممکن نه دئ (او الله جَلَّ جَلَالُهُ داسي حکم نه کوي چي پر هغه عمل کول ناممکن وي).

نو له همدې کبله همدغه ایت شریف دا فرمايي چي تر قیامته پوري به د الله جَلَّ جَلَالُهُ رښتني دوستان موجود وي او ستاسو کار دا دئ چي هغوئ پیدا کړئ. (اصلاً اولیاء الله نن هم سته مګر موږ د ډېرو دنیوي کارونو په وجه د هغو سره د اړیکو جذبه د لاسه ورکړې ده).

پر صراط مستقیم يې د الله جَلَّ جَلَالُهُ د دوستانو حواله ورکړې ده

سورة فاتحه (الحمد لله...) چي موږ يې د هر لمانځه په هر رکعت کي وایو، په دې کي الله تعالی موږ ته یوه دعا را ښوولې ده چي تاسي داسي وایاست:

ٱهۡدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ ۝٦ (سورت فاتحه ایت ٦)

ژباړه: (ای الله جَلَّ جَلَالُهُ) و موږ ته د سیده لاري لارښوونه وکړه.

او بيا يې د سيده لاري تشريح داسي ونه كړه چي صراط القران (د قران لاره)، صراط الحديث (د حديثو لاره) يا صراط الاسلام (د اسلام لاره) بلكي الله جل جلاله پر خپلو ربښتنيو دوستانو حواله راكړې ده چي فرمايلي دي : صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ

ژباړه: د هغو كسانو پر لاره (هدايت را كړې) چي تا انعام پر كړی دئ.

انعام والا خلك

د انعام والا خلكو نخښې يې هم راښوولي دئ. د قران مجيد په يو بل ځای كي د الله جل جلاله ارشاد دئ:

فَأُوْلَٰٓئِكَ مَعَ ٱلَّذِينَ أَنۡعَمَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِم مِّنَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ وَٱلصِّدِّيقِينَ وَٱلشُّهَدَآءِ وَٱلصَّٰلِحِينَۚ (سورت النساء ايات ٦٩)

ژباړه: نو هغوئ به (د قيامت په ورځ) د هغو خلكو سره وي پر كومو چي الله تعالى انعام كړئ دئ چي انبياء، صديقين، شهداء او نېك خلك دي. ددې ايت شريف څخه معلومه سوه چي انعام والا خلك څلور ډلې دي لكه:

١ : انبياء عليهم السلام

٢ : صديقين

٣ : شيهدان

٤ : صالحين

کـه څـه هـم اوس انبیـاء علـیهم السـلام موجـود نـه دي مګـر د الله تعـالی د دوسـتانو پا تـه دري ډلـې نـن هـم سـته. نـو قرانکـریم دا وایـي چـي د هغـو لاره پیدا کړی او په هغو پسې سئ، سیده به جنت ته ولاړ سئ.

د الله ﷻ د دوستانو سره د اوسیدو ځانګړې ګټه

د الله تعـالی د دوسـتانو سـره د اوسـېدو یـوه ځـانګړې ګټـه دا ده چـي کـه چیـري پـه اعمـالو کـي څـه کمـي وي نـو پـه دې سره خـو بـه درجـې کمـي سـي مګـر ریسـیږی بـه هغـه ځـای تـه چیـري چـي دوئ رسـیږي. حضـرت ډاکټـر عبـدالحی عـارفي رحمـة الله علیـه دد ې یـو مثـال داسـي ورکـوي: فرضـاً د کراچي څخـه یـوه مجهزه اورګـاډی (رېـل ګـاډی) و پېښـور تـه روانـه وي، پـه دې اورګـاډي کـي ډیـري ښایسـتې ډبـې (بګـی) لګېـدلي دئ او هـر ډول اسـانتیاوي پکښـي موجـود دي وي. پـه دې اورګـاډی کـي د لـوړي رتبـې امیـران او افسـران سفر کـوي خـو دد ې اورګـاډی پـه پـای کـي یـې یـوه زړه او زنـګ وهلـې ډبـه هـم لګـولې ده. کـه څـه هـم دد ې زړې ډبـې او هغـه نـورو ډبـو تـرمنځ د مځکـې او آسـمان فـرق دئ مګـر پـه دې زړه ډبـه کـي ناسـت مسـافر به هم هغه ځای ته رسیږي چیري چي هغه نور رسیږي.

د رسول الله ﷺ ارشاد دئ: "**الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ.**" . (مشکاة)

ژبـاړه: (پـه آخـرت کـي بـه) سـړی د هغـو خلکـو سره (ملګـری) وي چـي (پـه دنیا کي یې) د هغو سره محبت کړئ وي.

د الله تعالی د دوستانو سره په اوسېدو کي د حج د اثراتو ساتنه

د الله تعالی د دوستانو سره په اوسېدو کي یوه ګټه دا هم وي چي د حج څخه چي کوم نېک جذبات موږ راوړي وي او د دوو جهانو د تاجدار او سردار صلی الله علیه وسلم د پاکي روضې د هواګانو اغېزې چي موږ د ځان سره راوړي وي، د هغو د اثراتو ساتنه به کیږي، ځکه چي اولیاؤ الله (د الله تعالي رښتني دوستان) د رسول الله ﷺ هغه غلامان دي چي خپل ټول ژوند یې د رسول الله ﷺ د سیرت او صورت سره سم تېر کړی دئ (نو د هغو د تقوا اثرات پر موږ هم لوېږي).

د څه ډول خلکو مجلس باید اختیار کړو؟

د اولیاؤ الله څخه هم هغه خلک مراد دئ چي خپل ټول ژوند یې د شریعت په غالب کي اچولي وي او که داسي شخص باوري او مستند دیني عالم هم وي نو د داسي چا مجلس او ملګریتوب اختیارول خو زر واره غنیمت دئ. مګر که چا نژدې یو باوري عالم ولي الله پیدا نه کړئ مګر داسي څوک یې پیدا کړئ چي ځانته تکړه دیني عالم خو نه وي مګر د علماؤ په صحبت کي اوسېدلی وي او علماء کرامو پر ده باور کړی وي نو بیا د ده صحبت یا مجلس هم غنیمت دئ.

زموږ مرشد حضرت ډاکټر عبدالحی عارفي صاحب رحمۃ اللہ علیہ یو لوی عالم نه وو. ده به فرمایل چي ما ۱۴ کاله صرف یو کتاب ویلی دئ او هغه کتاب زما مرشد (پیر) دئ ، ما خپل مرشد ویلی دئ.

د تقوا د اختيارولو طريقه...

دوهمه طريقه: د تبليغي جماعت سره وخت لګول

او که د چا تعلق د الله جل جلاله د رښتني دوستانو سره په يوه وجه سره مشکل وي، مثلاً: يو ولي الله (د الله جل جلاله دوست) ډېر ليري اوسيږي او د هغه سره د اړيکو ټينګولو موقع نه پيدا کيږي نو بيا يوه بله لاره سته. هغه دا چې الحمد لله زموږ د تبليغي جماعت کار شروع دئ. دا يو خاموش ديني انقلاب دئ. اوس په ټوله نړۍ کې داسې لحظه نه تيريږي چې په هغه کې دې د دې تبليغي جماعت قافلې د الله جل جلاله پيغام تر انسانانو نه رسوي.

دا خبره پر خپل ځای صحيح ده چې په دوئ کې د علماوو کمښت دئ مګر په څومره ديني کار چې دوئ اخته دئ، دومره ديني کار په علماؤ پوري تړلی نه دئ (چې خامخا به علماء دغه کار کوي بلکې بې علمه خلک هم دومره د دين خدمت کولای سي لکه څومره چې يې تبليغي جماعت کوي). د دوئ ديني کار تر شپږو نمبرو پوري محدود دئ. البته د دې شپږو موضوعاتو په برکت سره دوئ نور ډېر شيان هم په نصيب کيږي. نو هغه چا ته چې د اولياؤ الله مجلس ورته اسانه نه وي، هغوی دئ د تبليغي جماعت سره ډېر وخت ولګوي.

په تبليغ کي د نورو حدودو ساتنه هم ضروري ده

دا ښه په ياد ولرئ، چي د تبليغي جماعت سره په وخت لګولو کي د الله تعالى د نورو حدودو او قيوداتو ساتنه هم ضروري ده، نو ځکه په تبليغ کي داسي وخت ولګوئ چي په دې کي د نورو حقوق تر پښو لاندي نه سي، نه د مور او پلار حقوق او نه د ښځې او ماشومانو حقوق. که د دوئ حقوق تر پښو لاندي سول نو په دې سره د قيامت په ورځ مواخذه (نيول) کيږي.

د حضرت والد صاحب رحمۃ اللہ علیہ واقعه

حضرت والد صاحب (زما پلار) رحمۃ اللہ علیہ يو ځل د خپل عمر په آخر کي وفرمايل چي الحمد لله الله تعالى پر ما دومره احسان کړئ دئ چي زه د هغه شکر هم نه سم اداء کولای. زه د دنيا څخه هيڅ ارمان د ځان سره نه وړم. الله جل جلاله زما ټول اړتياوي او ارمانونه راپوره کړي دي مګر صرف يو ارمان راسره وړم. هغه داسي ارمان دئ چي زما سره به تر قبره پوري ځي (ددې خبري په کولو سره د هغه پر مخ د غم ډېر زيات اثر ښکاريدل).

مور يه ډېره توجه سره دده خبره اوريدل او ويې فرمايل: (کله چي زما مور په مرض الموت (سختې ناجوړی) اخته وه، په دې وخت کي ما ورته د خدمت لپاره ټول ممکنه اسانتياوي برابري کړي وې. زه په خپله هم په ورځ کي څو واره ورته حاضريدم او په خپل لاس به مي ددې خدمت کاوئ. ددې د علاج لپاره مي د دوا او دارو پوره انتظام کړئ وو. ددې يو

لمسی ووچې دې لوی کړی وو او دې ډېر زيات محبت ورسره کاوه، د هغه رخصتي مي واخيستل او ددې په خدمت کي مي ودروی.

ددې لمسی (زموږ خور) په لاهور کي وه او ډېره پر ګرانه وه، ما هغه د لاهور څخه ورته راوغوښتل او ددې په خدمت کي مي مقرره کړه. که څه هم ما ددې د ضرورت ټولې اسانتياوې برابري کړې وي مګر بيا هم زما د مور دا غوښتنه وه چي شفيع دې زما د چپر کټ (چارپايې) سره نژدې راته ناست وي. ځکه چي زه د هغې يو زوئ وم. ما دا فکر کوئ چي زما پر ذمه د فتوا کارونه دي، د دارالعلوم (مدرسې) اداري مسؤليت هم دئ، د ملک و ملت ډېر کارونه هم مخته بېول غواړي، د معارف القران د تفسير کار مي هم مخته روان دئ. دا ټول د دين مهم کارونه دي نو د هم دې وجه ما فکر کوئ چي زه مجبوره يم مګر کاشکي ما ټول کارونه شاته پرېښي وای او د خپلې مور د چپر کټ تر څنګ کښېنستلی وای).

نو محترمو حاضرينو دا د هغه چا فکر دئ چي د فقاهت لوحه يې ټوله نړۍ منلې وه او د هندوستان او پاکستان علماؤ د (مفتئ اعظم پاکستان (۴) لقب ورکړی وو. ددې څخه معلومه سوه چي د دين د کارونو مختلفي درجې دي چي هغه ټوله بايد په برابری تر سره سي نو په همدغو حدودو کي بايد د تبليغ کار هم وسي.

---

(۴): دا د مفسير القران حضرت مولانا مفتي محمد شفيع صاحب رحمۀ الله عليه قيصه ده چي د ديوبند د سترې او نړۍ والي مدرسې مخکني مفتي چي د نړۍ په سطحه اوس هم يو منل سوي او باوري عالم دی او ډېر کتابونه يې هم تاليف کړي دي چي تر ټولو مشهور تاليف يې د معارف القران په نامه په زړه پوري علمي او تحقيقي تفسير دئ.

ورځني کارونه

۱- د قـران مجيـد تـلاوت: هـره ورځ د قرانکـريم د تـلاوت پابنـدي وکـړئ او ناغـه مـه پکښـي کـوئ، کـه ډېر نـه سـی کـولای نـو لـږ تـر لـږه يـوه رکـوع تـلاوت خـو وکـړئ. د سـهار تـر لمانځـه وروسـته چـي څـومره وخـت پيـدا کـړی، کـه څـه هـم دوې، درې دقيقـې وي نـو بيـا هـم د قرانکـريم د تـلاوت کوښښ وکړئ.

۲- د دينـي کتـابونو مطالعـه: پـه فارغـه وختونـو کـي د دينـي کتـابونو مطالعـه کـوئ. الحمـد لله پـه هـره ژبـه دينـي کتابونـه موجـود دي او هـر څـوک په خپله مورنۍ ژبه مطالعه کولای سي.

۳- د مناجـات مقبـول دعاګـاني ويـل: پـر دې سـربېره د مناجـات مقبـول څخـه هـم هـره ورځ د هغـې ورځـي دعاګـاني وغـواړئ. پـه دې کتـاب کـي هغـه ټـولې دعاګـاني سـته چـي پـه قرانکـريم کـي راغلـي دي او هغـه دعاګـاني هـم پکښـي سـته چـي رسـول الله صـلی الله عليـه وسـلم کـړي دي او امـت تـه يـې ښوولي دي.

حکـيم الامـت حضـرت تهـانوي رحمـة الله عليـه دغـه ټـولي دعاګـاني راجمـع کـړي دي او پـر ۷ برخـو يـې وېشـلي دي او د هـرې برخـې نـوم يـې منـزل ايښـی دی. مـثلاً د شـنبې منـزل، د يکشـنبې منـزل، د دوشـنبې منـزل او داسـي نـور. دغـه دعاګـاني پـه عربـي دي او لانـدي يې اردو ترجمـه هـم ورسـره ده. کوښـښ وکـړئ چـي هـره ورځ يـو منـزل وواياست. کـه پـه شـروع کـي يـو څـه تکليـف وي او پـوره منـزل نـه سـي ويـل کېدلای نـو نـيم منـزل ووايـاست. کـه نـيم منـزل

ويـل هـم مشـکل وي نـو بيـا څلورمـه برخـه يـې ووايـاست. زه چې يـو منـزل وايـم نـو شپږ دقيقې وخت را څخـه نيسـي. کلـه چي تاسي ورسـره عـادت سـي نـو تاسو ته به هم په شپږو دقيقو کي يو منزل وويلای سئ.

پـه دې کتـاب کـي ډېـري زيـاتي جـامع دعاګـاني دي. د ځـان او دوسـتانو د ديـن او دنيـا د هـر اړخيـزه ضـرورتونو دعاګـاني پکښـي سـته. کـه مـوږ ۲۴ سـاعته دا فکـر وکـړو چـي د الله تعـالی څخـه څـه وغـواړو نـو بيـا بـه هـم هغـه خبري جوړي نه کړو کوم چي په دغو دعاګانو کي راغلي دي.

په هر حال کي دوه کارونه

پر دې سربېره دوه کارونه داسي دي کوم چي بايد په هر حال کي وسي:

۱: د لمانځـه پابنـدي او هغـه هـم پـه جماعـت سره او کـه د کـوم عـذر پـه خـاطر جماعـت ونـه سي، نـو چـي هـر چيـري ياست او پـه هـر حـال کـي ياست بايـد لمونځ پر ېنږدئ.

۲: د حرام مال څخه د ځان ساتولو کوښښ وکړئ.

د حرام مال څخه په پوره ډول ځان ساتل ضروري دي

حرام مال د ځان لپاره وژونکی زهر وبولئ. خپل کور ته هیڅکله حرام مال پرېنږدئ. که هغه په هر شکل هم وي، د رشوت په شکل وي، د سود په شکل وي، د بانک په وظیفه کي که چیري د سودي معاملاتو سره اړیکي وي نو هغه کار هم حرام دئ او ددې کار تنخوا هم حرامه ده. همدارنګه کار غلا کول (لږ کار کول) او پوره تنخوا اخیستل هم حرام دي. د حرامو یو صورت دا هم دئ چي یو څوک د زکات مستحق نه وي او زکات واخلي. او همدارنګه په کاروبار کي په درواغ ویلو سره، په ناپ او تول کمولو سره پیسې ګټل هم حرامي دي. مطلب دا چي د حرام خوړلو چي څومره طریقې دي د هغو ټولو څخه ځان وساتئ او د لمانځه سخته ساتنه وکړئ نو د الله رب العزت و رحمت ته امید دئ چي ان شاء الله سیده به جنت ته ولاړ سی. الله ﷻ دي پر دې کړونو د عمل کولو توفیق را په نصیب کړي.

وآخر دعوانا أنِ الحمد لله رب العالمین

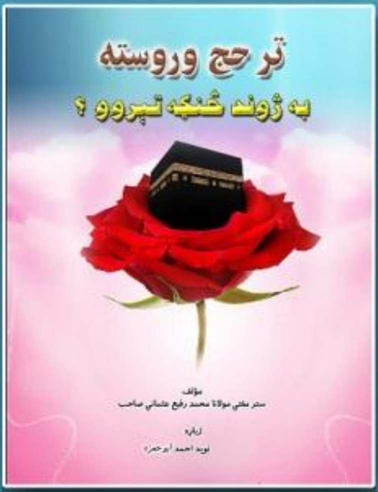

د تعليم الاسلام ويب پاڼې د همکارانو له خوا پر ليکه کېږي:

www.taleemulislam-radio.com

Download from:aghalibrary.cm